

הלכות ומנהגי חודש אלול
★ הרב יעקב ששון, הלכה יומית

בדיקת תפילין ומזוזות בחודש אלול
(1) מעיקר הדין החיוב לבדוק תפילין ומזוזות
 הוא אחת לשלוש שנים ומחצה, אך כתב מרן הרב עובדיה יוסף שליט"א שבזמניו שרבו סופרים ומגיהים שאינם מומחים כראוי בדיני תפילין ומזוזות, וכמה פעמים נמצאו פסולים באותיות שלהם, לכן ראוי להחמיר ולבדקן בימי אלול, ובמזוזות יש להחמיר יותר, מפני שהיא קבועה בקיר כל הזמן. וכתב הרב יעקב ששון שליט"א: יש להזהיר הציבור שכאשר הולכים לקנות ספרי תורה, תפילין ומזוזות או מגילת אסתר, יש לדקדק מאד ממי קונים את המוצרים, שלעתים מתגלות במוצריהם בעיות הלכתיות קשות וכמה פעמים בעינינו ראינו מזוזות ותפילין שבעת בדיקתם התברר שתמיד היו פסולות וכל זאת מפני חוסר ידיעת הקונה. לכן יש לקנות מוצרים אלו אך ורק מאדם המוחזק בכשרות, וידוע בהבנתו בתחום זה, שאז יש לסמוך על כשרות התפילין והמזוזות

אדם שאינו יכול לומר סליחות בציבור, או אשה הרוצה לומר סליחות ואינה יכולה

סגולות נפלאות לחודש אלול
(1) כתב מרן הרב עובדיה יוסף שליט"א:

"סגולה נפלאה לומר מיום ר"ח אלול עד יום הושענא רבה, לאחר תפלת שחרית, את פרק כ"ז בתהלים – 'לדוד ה' אורי וישעי ממי אירא'. והעושה כן מובטח לו שיוציא ימיו ושנותיו בטוב ובנעימים, ובמשפטו יצא זכאי לחיים טובים ולשלום. ואפילו אם נגזרה עליו גזרה רעה ח"ו, יכולה אמירתו לבטלה, ומבטלים מעליו כל גזרות קשות ורעות, ומעבירים מעליו כל המקטרגים והמטטינים." (חזו"ע ימים נוראים כד')

★ סגולה לזוודע אלול ★

"סגולה נפלאה לזכות לחזרה בתשובה, הן לאדם עצמו והן לאנשים אחרים, לכיין היטב בחדש אלול ובעשרת ימי תשובה בברכת 'השיבנו אבינו לתורתך' שבתפלת שמונה עשרה, ולהזכיר כמה מהשמות של אלו שנטו מדרכי ה' ותורתו, ויצאו לתרבות רעה, ובייחוד של קרוביו. **(3) כתב האביעיה סגולות:** 'סגולה נפלאה לקרוא כל יום מ"ח אלול עד שמיני עצרת כמה דפים מתיקוני הזוהר ויסיימיהו בשמיני עצרת". **(4) "שלושה דברים כוחם יפה לבטל את הגזירה, ובזכותם יצא זכאי בדינו ביום ראש השנה, ואלו הם: תפילה, צדקה, ותשובה."**

אתה העליון 'אור ע'ליו' / הרב בן פורת

הלכות ומנהגי חודש אלול
★ הרב יעקב ששון, הלכה יומית

לאמרם בציבור, האם רשאים לומר נוסח הסליחות ביחיד, או שאין לנהוג כן?
(2) מותר ליחיד או ליחידה לומר סליחות גם כשאין שם ציבור. אולם אין להם לומר נוסח י"ג מדות המוזכר בסליחות (ה' ה' א' אל רחום וחנון וכו'). וכן אין להם לומר את קטעי הסליחות שהם בשפה ארמית, כגון דעני לעניי וכדומה, מפני שאדם יחיד אין השכינה עמו וזקוק למלאכי השרת, ואין מלאכי השרת מבינים ארמית (חזו"ע).

הזמן הראוי לאמירת הסליחות
(3) המנהג ברוב הקהילות לומר סליחות באשמורת הבוקר, דהיינו בסוף הלילה טרם תפילת שחרית, וזאת מפני שבשעה זו מתעוררים החסדים. ואילו בתחילת הלילה זהו זמן הדינים, לכן אין אומרים אז סליחות וכתב הזוהר שהאומר אז סליחות גורם לנזק. אך מי שקשה לו לקום בשעה זו, יכול לומר הסליחות לפני מנחה, מפני שאין הדינים שולטים אז כמו בתחילת הלילה. אך גם משעת חצות לילה ניתן להתחיל ולומר סליחות שאז מתחילים הרחמים.

המדרוך להתנצלות

קשיים בעקבות התנצלות קודמת
 הקושי בבקשת סליחה, עלול להיות קשור למעצור נפשי שנוצר עוד בתקופת הילדות, אולם לעתים נובע קושי זה מצורת התייחסות הנפגע לבקשת הסליחה. כאשר הפוגע מבקש סליחה ומתנצל, חש הנפגע תחושה נעימה. הנה, סוף סוף הכירו בסבלו, ומשום כך הגיב בצורה מאופקת. אך לא כזאת היא תחושתו של מבקש הסליחה. הינו סבור שנעשה מבחינתו מעשה גדול, ומצפה הוא ליציין לשבח. נראה לו שאין מעריכים את הצעד הנועז שעשה.

לדעתו, אין הוא אשם כל כך, וכל בקשת הסליחה מבן זוגו היתה כדי ליצור אווירה טובה בבית. אין ספק, שבאופן זה תגובתו הפושרת של הנפגע תכאיב לו מאד. על כן, צריך הנפגע להיות חכם ולהגיב בצורה נכונה ומעריכה את הצד הגדול שעשה הפוגע בכך שביקש סליחה, על מנת לסייע בפתיחת דף חדש בחיי הזוגיות. תגובה מזלזלת של הנפגע לאחר בקשת הסליחה או דברי עוקץ שיאמרו מצידו לנפגע: "אתה תמיד אשם" – יחרטו בליבו של הפוגע לתמיד ויחסמו אותו בעתיד להתנצל על מעשים שיעשה. אך גם על הפוגע להתנצל בצורה ברורה ולומר את המילים: "אני מצטער, טעיתי", ולא בצורת רמז, מפני שהנפגע מחכה ומשתוקק לשמוע זאת בבירור. בנוסף לכך, על הפוגע לומר את הסליחה מתוך הרגשת צער אמיתי המורה על רצוני להמשיך את החיים יחד באחדות ואהבה!.

בכל יצור אנושי פועמת שאיפה 'להיות בסדר'. תחושה זו מלווה אותו לאורך כל ימי חייו. הדחף 'להיות בסדר', הוא רצון בסיסי. בעזרתו כל אחד בונה לעצמו דימוי עצמי של אדם שערכי המוסר הם נר לרגליו. כאשר הוא מתנהג בצורה בלתי הולמת, פוגע הדבר בתחושת החשיבות העצמית שלו. זוהי איפוא אחת הסיבות המרכזיות לקושי של בן הזוג להודות בטעותו. בלב כל אדם קיים הרצון שכולם יכירו בגדלותו ובחשיבותו.

מאחר שאף בלב חברו פועם רצון זהה, ישנה תחרות ביניהם, בין במודע ובין שלא במודע. כאשר האדם מבקש סליחה, מודה הוא בעצם בכשלונו ובחולשתו. תחושה זו מתגברת כתוצאה מהעובדה שבקשת הסליחה יוצרת אצל הזולת תחושה נעימה: "הנה, סוף סוף נוכחו בצדקתו". **איחור בבקשת סליחה** לפעמים חולפים שבועות עד ההתפייסות, האוירה בבית עכורה וגוררת עמה מתחים. בני הזוג ממעטים לשוחח זה עם זה, והחיוכים נעלמים. מצב זה עשוי להמריץ את הפוגע לבקש סליחה, אולם במצב העכשווי, גובר החשש בלבו שמא תופנה לעברו אצבע מאשימה: "מודה אתה איפוא, שבגללך סבלה המשפחה במשך תקופה כה ארוכה!". למרות שאנשים יודעים שטעו, הם מצהירים במשך שנים שהצדק איתם, משום שאינם מוכנים ליטול על עצמם את האחריות להשלכות שנוצרו מטעותם. אילו אך היו מודים בטעותם, היה הדבר מחדש את הקשר הרגשי בין בני הזוג.